

סיכום ישיבת ועדת ספר העדר מיום 15.7.98

ועדת ספר העדר התכנסה בהרכב מלא כדי לדון בשני נושאים בעלי חשיבות מרחיקת-לכת לטיפוח בקר החלב שלנו: א. שינוי ביקורת-החלב במגזר השיתופי; ב. שינוי תכנית הטיפוח. הדיון נועד לבחון ולסמן אפשרויות סבירות לשינויים הנ"ל, תוך שאיפה להגיע לידי פתרונות מושכלים בנדון.

אפשרות של שינוי ביקורת החלב במגזר השיתופי, משלוש שקילות ושלוש דגימות במשך היממה פעם בחודש, לשתי דגימות ושלוש שקילות חלב. הוצגה עבודה שסיכמה ניסוי שדו-ים ודורות, שבה נראה שירידה במספר הדגימות פוגעת בחיזוי אחוז השומן היומי; באחוז החלבון הפגיעה מזערית. לגבי הטיפוח הפגיעה בירידה לשתי דגימות מזערית, אם בכלל.

א

הכלכלי. הזיהוי האוטומטי משפר ומייעל בצורה משמעותית; לפני 11 שנה אנחנו העלינו את הרעיון (ניסוי צרעה). כדאי להשקיע בעבודה כזאת, כי תוספת האינפורמציה היא משמעותית. מטרת ההתאחדות, לחסוך הוצאות לכלל המערכת ולא הוצאות המ"ב. לרדת לשתי ביקורות, אם יש הצדקה כלכלית. **דר' יהודה ולד:** אני לא רואה שהטיפוח ייפגע. מערכת ביקורת החלב צריכה להיות כלי בידי הרפתן. השאלה אינה המתאם אלא הממוצעים. ישנם הבדלים עצומים באחוז השומן בין בוקר, צהריים וערב. לגבי התיקונים יש בעיה, משום שהתיקון אינו פונקציה פשוטה של כמות החלב. צריך להשאיר מרווח בטחון. האם שאלו את הרפתנים, אם רוצים לחסוך?

רפי בראון: אפשר להבין שחסר מידע. על סמך שני ניסויים בכל הארץ מסוכן לקבל החלטה של שינוי בצורת ביקורת החלב. מה עוד, שלא בטוח שהחסכון הצפוי מוכח, כאשר בפועל המבקר מגיע לשטח בזמן שהתנאים האובייקטיביים שונים ולעשות את הסיבוב הוא בעייתי. כל הסיפור הזה יכול לפגוע בכל מערכת המידע. לכן מציע לבדוק בהרבה מקומות ובהקשר הכלכלי.

דר' מיכה רון: מוסכם שמפתח מאד לעשות

יאיר זליגד: ישנם פערים גדולים בין צהריים וערב. בחיזוי של השומן היומי על סמך דגימה או שתיים ישנה בעיה. ישנם משקים יותר קיצוניים, עם חליבת בוקר אחרי 10 שעות. כל שינוי משפיע על השומן. צריך להקפיד בסידור העבודה של המבקרים בהתאם לשינוי חליבות, כדי להגיע לאומדן האמיתי. מיכל חלב – בדיקה לוגית מאד חשובה, היא השוואת תוצאות המיכל לתוצאות המשוקללות; כאשר אין התאמה, המערכת נעצרת. יש בעיה לקבל נתונים של כמויות חלב בחליבה שהמבקר לא נמצא.

יוסי מלול: הוצאות ביקורת החלב הן חלק ניכר מתקציב המ"ב ולכן, כל חסכון בו הוא משמעותי. אנו בוחנים התייעלות בכיוונים שונים, כאשר האפשרות התייעלות נמצאת בביקורת חלב. הרעיון הוא, לרדת מ-3 דגימות ל-2 או לאחת. לצורך העניין נלקח כלכלן לבדוק הנושא; ההחלטה בהנהלה ובמועצה. הרעיון הוא, לרדת במספר המבקרים. ההשלכה גם לגבי המגזר המושבי שהזיכוי נגזר מעלות הביקורת בקיבוצים. כל זאת, כאשר הפגיעה בטיפוח מזערית.

עדי רו: יוסי התייחס בעיקר לעניין הכלכלי. בתנאי שהנתונים אמיתיים, קל להשים את הצד

לתת כלי עזר שבעזרת שתי שקילות ניתן יהיה להחליט, אם להוציא את הפרה.

גיוורא אתר: החישוב הכלכלי יוצג במועצת המ"ב. אם הנתונים מראים שהפגיעה בטיפוח היא מזערית, אזי במועצה יחליטו, אם להוריד את מספר הדגימות.

יוסי מלול: מספר הפרות בעתיד יהיה יותר קטן ולכן העומס הכספי לפרה יגדל.

אנחנו במערכות המרכזיות צריכים לחשוב איך לייעל. אנו צריכים לבצע חשיבה מחודשת להורדת העלויות בכדי לשמור על המערכת. בקטע זה צריך להפעיל פרופורציות, וצריך להגיע לעלויות סבירות. הפגיעה שולית באחוז השומן, ובאחוז החלבון אין פגיעה. הבסיס יהיה שתי ביקורות ואם הרפתן ירצה לעשות שלוש, ישלם בנפרד. בטיפוח אין פגיעה, הפגיעה תהיה ברפתנים בשוטף והם צריכים להחליט.

הצעת סיכום

לאחר סיום הניתוח הכלכלי יוגש המסמך לוועדת ספר העדר ודעתה תישמע, לפני המשך הטיפול במועצת המ"ב.

רפי בראון: אפשר לראות בין השורות, שהמועצה תחליט 'אתם תעשו מה שאתם רוצים'. אני רוצה, שכל הרפתנים יחליטו באסיפה. הרפתן רוצה נתונים אמניים.

פעולת התייעלות, שלכאורה הנזק הטיפוחי לא יהיה משמעותי. צריך לתכנן את הגשר של המידע. לדוגמה, להוסיף לניסוי שדות-ים בקבוק נוסף של כל היום. התכנון נעשה בחופזה; מציע לתכנן ניסוי שיענה על כמה שאלות. להעמיד חוקר בהנהלת הענף שמסוגל להריץ את זה.

דר' חיים שטורמן: תפקיד המ"ב לא להוריד בהוצאות. אף ועדה מקצועית לא נפרדת מהחישוב הכלכלי. השאלה היא, אם זה כלכלי לכל הרפתנים. מוקדם לשנות את המערכת.

דניאל הוכמן: המערכת שלנו מאד מדוייקת. ככל שנדייק באמינות הנתונים יהיה לטובת הרפתן. לכן, אני מצטרף לשמרנים ומציע לא לשנות.

דן קלי: גם אני בין השמרנים. אני בעד סמנים גנטיים והבסיס זה המערכת הביומטרית העובדת במדוייק. המערכת שלנו היא הנקיה בעולם ומטרתנו לתת האצה, שתוך 2–3 שנים כל פרה תהיה מבוקרת בזיהוי אוטומטי. צריך לשמור על מערכת ספר-העדר כעל ציפור נפשנו וזה הסיכוי היחיד.

דר' מיכה רון: ישנן שיטות לבקרה על מבקרי החלב, בקרות סטטיסטיות כדי להעלות את הדיוק.

דני גלעד: אם יגידו שתמורה x חסכון ודיגום פעמיים בחודש ילכו על זה הרבה רפתנים. צריך

ב

אפשרות לשינוי תכנית הטיפוח.

צריכים להיצמד למערכות שמאמצות ביר טכנולוגיה, אחרת נהיה בבעיה. השפעת גומלין בין גנוטיפ וסביבה, אני לא מאמין בזה. בארה"ב יש מרחבים עצומים והבדלים סביבתיים גדולים והפר עובד בכל ארה"ב. ושם יש רק מבחן אחד. אני מציע כלהלן:

1. לעבוד עם החומר הטוב ביותר שיש. לקחת את הזרמה הטובה מ-3 מקומות (ייבוא, נבחנים, צעירים מבטיחים).

דן קלי: אם לא נתארגן לשינויים בשטח או יש בעיה. בתכנית ההמתנה לא נעשו שינויים ב-40 השנים האחרונות. בעולם נבחנים המון פרים. AM: נותן תוצאות נהדרות. העדר שלנו קטן. אם היינו יכולים להשתלב עם ספר-עדר אחר היה נהדר. בעופות יש 4 מרכזים לטיפוח, היתר התחל. לדעתי, התהליך התחיל בבקר. היחידות הגדולות שמבוססות על ביר טכנולוגיה מתקדמת, הן שיתנו את הטון. אנחנו

תיאורטיים. בינתיים צריך לבצע את ההחלטות שהיו בוועדת ספר-העדר.

דר' מיכה רון: רוצה לסייג בנושא פרים צעירים מבטיחים. צריך להבדיל בהישנות של פרי צעיר, אם האב ישראלי או מחו"ל. במקרה של אב חו"ל המהימנות נמוכה וטומנת בחובה סיכונים.

ג'ורא אתר: בהקשר למאמר התגובה של אפרים וחבריו, הוא מפריז בתוספת ההכנסה למשק הישראלי. בהוצאות יש הפחתה. מציע לבדוק את כל העלויות הכרוכות בייצור זרמה. הכל פתוח לבדיקה, ולא להניח שום דבר מראש.

משה בראל: להגביר את השימוש בפר צעיר מבטיח. לאחר שנים נבחן את התוצאות.

הצעה לסיכום

אפרים, דר' יהודה ולר ועדי רז ירכזו תוצאות גנטיות וכלכליות בתסריטים שונים של תכנית טיפוח.

רשם: **אפרים עזרא**

2. ישנם 70 פרים, שלהם פחות מ-400 ק"ג חמ"מ טיפוח. לדעתי, יש 100-150 פרים לשחיטה. רק פר עם אומדן הורשה חזוי מעל 700 ק"ג חמ"מ יש הצדקה לקנותו.

3. מצפה שהוועדה תטיל על הפעילים להציג את התוכנית המיטבית לאור האמצעים הקיימים בעולם.

תלי שור: מקבל את הצעת דני כסיכום, מבלי להיכנס למערבולת של הדיון, כולל ההבט הכלכלי.

הרצאה של **דר' יהודה ולר**, המבוססת על מאמר שפורסם ב'משק הבקר לחלב' מחודש יוני 1998. המסר הוא, שצריך לעבוד עם פרים צעירים ונבחנים, הכל לפי חמ"מ טיפוח. לגבי פרים צעירים מבטיחים ילידי פרי חו"ל יש להיזהר, מכיוון שקיימת השפעת גומלין גנוטיפ x סביבה וקיימת אפשרות שאומדן הפר ישתנה.

חיים שטורמן: הפיזור באומדני ההורשה של פרי חו"ל בתנאי ישראל הוא גדול מאד. אנחנו עלולים להסתכן מאד. אין שום דבר שיכול להחליף מבחן בארץ. רוצה להיזהר מנתונים

